

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és
ünneppnap kivételével)
mindennap délután
4 órakor.
Szerkesztőség és ki-
adó hivatal:
Via Clotta 28.
Telefon sz.: 778
Szám 4 fillér,
Vidéken 6 fillér.

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Helyben hához hordva
Egy hónapra . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . 3 k. 60 fill.
Vidéken, postai székü-
dással:
Egy hónapra . 1 k. 80 fill.
Negyedévre . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 ha-
sábos nonpareille sor 10
fillér. Hivatalos hirdeté-
sek egy sor 20 fill.

Ottó főherceg.

Sajnos, hogy az osztrák főhercegekről nem szólhatunk soha, mint magyar főhercegekről is. Idegen emberek szemünk előtt, sőt szívünkben is a habsburgi főhercegek. Ennek nem a magyar nemzet az oka. Oka a Habsburg, mely nem keresi a magyar rokonszenyet, de a hűséget ezzel szemben is megköveteli. Nem annyira szép, mint csuda, hogy a magyar nagyon is hű marad hozzájuk; a parlament soha sem háborodik fel a magas civillistán dorbézoló kis műveltségű főhercegek ellen.

Ottó főherceg halálán azonban rokonszenvesen gondolhatunk az elhunytakra. Azok közé a nagyon ritka főhercegek közé tartozott, kik jóbarátjai voltak a nemzetnek. Idejének nagy részét hazánkban töltötte, itt nagy birtokai voltak, fiait pedig dicséretes magyar-baráti szellemben nevelte. Ez pedig már sok egy habsburgi főhercegtől, kinek a „házi regula“ szerint nem is szabad magyarnak lennie.

Valljunk be azonban valamit egészen őszintén. Miért szerette Ottó főherceg jobban a magyart, mint a többi főherceg? Lelke egyezett a mienkkel abban, hogy szerette a dalt, a jó hangulatot, a vidámságot. Már pedig a kit a sors ily szép — nem mindig jó — tulajdonokkal halmoz el, annak, mi természetesebb, szeretnie kellett a bánatában is vidgató magyar nemzetet, jó borait, varázsdalú cigányait, csábító, villogó szemű menyecskéit. Nem gunyszavak ezek a megjegyzések. Nemzetünknek e sajátságok adtak egy világsudálta költőt is: Petőfi Sándort. Furcsa, hogy a két név, Petőfi és Ottó főherceg a dalok és jó borok kapcsolatában egymás mellé került.

A puszták gyermeke örökszép versekkel gazdagította a nemzetet; Ottó főherceg pedig egy jó témát szolgáltatott egy jövőendő Petőfinek, ha ugyan lesz.

Hogy mindez így történt, bizonyítja az, hogy Ottót nem szerette az udvar. A király még inkább rokonszenvezett vele. Az udvari gyászt megtartják majd érette, nem nagyon fájdalmasan megtört szívvel, sőt azon jóleső érzéssel, hogy egy nem gutgezint főherceg kriptába került.

Magyarországon pedig — megszakad néhány hegedű hurja és utolsó zengése mélabusan fog a népszerű főherceg lelke után szállni. Talán később még mesék is kerekednek róla.

A képviselőház ülése. A képviselőház szombaton délelőtt tíz órakor tartja legközelebbi ülést. A Ház ekkor első sorban a mentelmi ügyeket, azután a kérvényeket tárgyalja. Valószínű, hogy interpellációkat is terjesztenek elő.

Az osztrák választói reform. Prágából táviratozzák: A Narodni Listi jelenti, hogy azok a képviselők, a kik kötelezték magukat arra, hogy sürgős indítványokat fognak a Reichsrathban beadni, hogy ezáltal a választói reformot a plénumban meghiusítsák, a cseh nemzeti szocialistákhoz és cseh agráriusokhoz tartoznak. Ezenfelül még Sternberg, Udrzal, Sokol és Dvorzak képviselők kötelezték magukat arra, hogy a sürgősségi indítványokat az előbb említettekkel együtt aláírják.

I croati all'apoteosi di Rakoczi.

Abbiamo già manifestato parecchie volte la nostra compiacenza per le fraterne relazioni che si vanno ognora maggiormente stringendo fra ungheresi e croati, fraterna unione che sarà il palladio della libertà di entrambe le nazioni, e porrà la Croazia sulla via della sua piena redenzione.

Non fa d'uopo che ripetiamo poter noi con tanto maggiore soddisfazione dell'animo desideroso che anche la nazione croata viva e prosperi, poiché giustizia vuole che ogni nazione possa lavorare libera al proprio sviluppo; in quanto che alla nostra Fiume rimane assicurata la sua presente situazione politica.

L'abbiamo altre volte detto; noi vorremmo un sincero accordo anche fra italiani e croati nell'aspirazione ad ideali di civiltà che assicurasse il benessere di tutti i cittadini di questo diletto paese, e non disperiamo punto che il giorno benedetto di tanta fortuna arrivi.

Intanto ci riesce gradito vedere novelle manifestazioni del sentimento fraterno che va facendosi sempre più vivo e saldo fra ungheresi e croati. A coteste manifestazioni del sentimento fraterno ha dato pure occasione l'omaggio altissimo reso alla memoria del grande eroe magiaro Rakoczi, in cui le due nazioni si sono unite; omaggio che pure a Fiume trovò commovente e simpaticissima espressione.

Alla deputazione parlamentare croata fu fatta in Ungheria cordialissima accoglienza. Su questo proposito leggiamo nell'„Obzor“:

„Alle feste in onore della memoria di Rakoczi presero parte a Kassa nove deputati, a capo il presidente della Dieta croata D.r Bogdan Medakovic. Alla stazione erano attesi dal podestà di Kassa seguito da molti consiglieri comunali. Il podestà salutò la deputazione con un breve discorso in cui espresse la sua gioia che i croati pure partecipassero a questa glorificazione della libertà. Rispose ringraziando a nome dei croati il vescovo Drohobeky. I

deputati croati trovarono dappertutto lieta accoglienza e a Kassa furono ospiti del Municipio.

La corona della Dieta croata deposta sulla bara di Rakoczi fu collocata in posto d'onore; a destra della corona del Parlamento ungarico, mentre quella del governo ungarico era a sinistra di questa. Pel viaggio da Budapest a Kassa fu posto a disposizione della deputazione croata un carrozzone-salon.

Ora per amore della verità e perchè sia tolta ogni ragione di ingiustificati risentimenti, crediamo opportuno dare notizie esatte sulla oramai troppo abusata dimostrazione a Delnice, che diede sventurata ragione a tanti spropositi, a tante sciocchezze che certo non fanno onore all'intelligenza e anche alla bontà umana.

Ecco dunque come procedettero le cose. Nel pomeriggio del 26 t. d. ottobre il D.r Lincic, avvocato a Delnice, ricevette un telegramma da Sussak in cui la direzione del locale partito croato del diritto pregava gli abitanti di Delnice nella sera si recassero alla stazione di Komoral-Moravic — distante 30 chilometri da Delnice — per fare una dimostrazione contro il podestà D.r Vio e il deputato on. Zanella, i quali sarebbero passati sul treno celere della sera stessa diretti a Budapest a partecipare alla glorificazione di Rakoczi. Il telegramma portava la firma: Erasmo Barcic.

Il D.r Lincic comunicò tosto il telegramma ai suoi amici e li pregò di trovarsi alla sera assieme per discutere sull'argomento. I progressisti decisero subito di non prendere parte alla dimostrazione, e fecero comprendere alla direzione del partito del diritto che il telegramma era falso, proveniente da nemici dei croati — sebbene forse croati essi pure — i quali abusando del nome venerando di Erasmo Barcic, volevano alla vigilia del grande avvenimento, omaggio di gloria a Rakoczi, a scopi loro, servirsi di croati a strumento per fare apparire i croati barbari che non rispettano nemmeno le ceneri del glorioso eroe Rakoczi. Tutti i migliori cittadini di Delnice compresero lo scopo del telegramma e decisero di rimanersi a casa tranquilli.

Alcuni però vollero recarsi a Moravice, alla stazione, e quando passò il treno conducente la deputazione fiumana gridarono: Gloria a Rakoczi, abbasso gli autonomi, vivano i socialisti. Ecco la verità. Si tratta dunque di una dimostrazione di pochi esaltati che non merita la più lieve considerazione.

A magyar sajtó meggyanusítása. Belgrádi dátummal azt a gyanúsítást röpitették világgá, hogy a szerb kormány 18 ezer frankot költött arra, hogy a magyar sajtó egy részének hangulatát Szerbia javára irányítsa. E hír szerint a pénzt Petkovics budapesti szerb főkonzul osztotta volna szét a budapesti lapok között. Erre e nevezett főkonzul a Magyar Tu-

dósító útján a következő kommunikét teszi közzé: Több napilapban — bécsi forrás nyomán — megjelent azzal a hírrel szemben, hogy a szerb kormány Petkovics szerb főkonzul útján 18 ezer frankot költött el a magyar sajtó irányítására, Potkovics Tivadar budapesti szerb főkonzul annak leközlésére hatalmazza fel a M. T.-t, hogy ezen, ugy Szerbiát, mint az általa nagybecsült magyar sajtó becsületét mélyen sértő gyanúsítás teljesen légből kapott rosszakaratu koholmány.

HIRESK.

— A „Fiumei Hirlap“ a mai ünnepnap alkalmából fél terjedelemben jelenik meg.

— Személyi hírek. Dr. Tóth E'émér ügyvéd, a Fiumei Hirlap felelős szerkesztője Budapestre utazott. Távollétében a „Fiumei Hirlap“ szerkesztéséért Korcsmáros Nándor szerkesztő felelős.

— Hegycsuszamlás a Karszton. Tegnapelőtt éjféltkor a Fiumebudapesti vonalon levő Plasse és Lic állomás között hegycsuszamlás volt. A hegyről, melynek mentén vonul el a vasuti sínpar, óriás szikla- és földtömeg vált le és a vasuti töltésre zudult. A hegycsuszamlás könnyen vasuti katasztrófát idézhetett volna elő, a meny nyiban a szikla és földtömeg a magas hegyről akkor zudult óriási erővel a vasuti töltésre, a mikor a Fiuméből este 9:20 órakor indult 1007. sz. személyvonat alig haladt el a veszedelmes helyen. A közlekedő gyors- és személyvonatok csak nagy késésekkel érkeztek meg. A teherforgalmat 3 napra beszüntették. A vasuti vonal megszüntetésén 300 munkás dolgozik. A ma reggeli gyorsvonat is nagy késéssel érkezett Fiuméba.

— Nasi bünpörének tárgyalása. Rómából jelentik, hogy tegnap kezdődött az ottani esküdtszék előtt Nasi ex-miniszter és volt titkára, Lombardo Ignác bünpörének a tárgyalása. Miután Nasi tartózkodási helye ismeretlen, csupán Lombardo foglal helyet a vádlottak padján. Nasi védői azon az állásponton vannak, hogy miután az állítólagos vádbeli cselekményeket Nasi miniszter korábban követte el, tehát ő felelt csupán a legfelsőbb állami törvényszék ítélezhetik még pedig a parlament által hozott vádhatározat alapján. A védők azt állítják, hogy ámbár Nasi nem jelent meg, ezt a kifogást in contumaciam is emetheti az esküdtszék illetékessége ellen. A törvényszék elhalasztotta a tárgyalást, miután a védők beigazolták, hogy Lombardo beteg. A tárgyalást valószínűleg decemberben fogják megtartani.

— Il di d'Ognissanti. Ci giunse quest'anno impressionantemente tempestoso. Furiosissimo A.istro soffiava, cui tenne dietro violentissima la pioggia accompagnata da gragnuola. Specialmente dalle 2 alle 4 del pomeriggio imperversò la tempesta. Nel mare s'alzavano cavalloni arrabbiati che avevano l'aspetto di enormi montagne, franti tutte intiere, con fragore orrendo contro le salde rocce del litorale vicino. Era uno spettacolo

che atteriva insieme e affascinava.

La tempesta rabbiosa del mare impedi la partenza di parecchi piroscafi costieri. In città le rare persone costrette a percorrere le vie, volevano andare solleciti per sfuggere all'insulto del vento, alla sferza della pioggia, ma erano pur costrette a procedere lentamente.

Per quanto viva la nostra popolazione sentisse la pietà pei suoi cari morti, e quindi il desiderio di rendere affettuoso omaggio alla loro memoria, non potè recarsi, come fa ogni anno nel pomeriggio d'Ognissanti, al camposanto. Appena alle 4 molte persone poterono avviarsi; ma ben presto venne la notte, e la visita fu breve. Alla sera il cimitero apparve lugubramente illuminato.

Oggi il pio pellegrinaggio alla casa dei cari defunti è assiduo e la gente si reca al cimitero in folla.

— **A király prágai útja.** Prágából jelentik: A városi tanács tegnapi ülésén hivatalosan közzétették, hogy a király prágai útját nem halogatják többé és az már a legközelebbi időben megtörténik. Bécsi tudósítás szerint december közepére várható a királyi látogatás. Elterjedt hírek szerint a látogatás siettetése a választói reformmal hozható kapcsolatba, amennyiben a látogatás hatásától várható hangulatváltozástól a reform könnyebb keresztülvitelét reménylik.

— **Szerkesztő változás.** A „Magyar Tengerpart” eddigi felelős szerkesztője dr. Ybl Felix megvált állásától s helyét Simó Ferenc foglalta el.

— **Sirocco.** A tegnapi nap folyamán borzasztó vihar dühöngött tengerpartunkon, mely városunkban is érezte pusztító hatását. A városunk felett eminens erővel elvonuló sirocco a környéken sok fát kidöntött, a kávéházak előtt ülő közönség a helyiségekbe volt kénytelen vonulni, a mennyiben a hirtelen kitört vihar a székeket is feldöntötte. A kár jelentékeny.

— **Concerto.** La benemerita *società di Concerti* ci prepara pel 5 corr. un avvenimento artistico: un concerto del celebre violinista *Jan Kubelik*, accompagnato dal valente pianista Edoardo Goll. Basta il nome di Kubelik per significare la grande importanza dello avvenimento e senza dubbio lunedì alle 8 pom. la sala Deak sarà stipata.

Programma. 1. Lalo — „Symphonie espagnole”, All. non troppo - Andante - Rondo. Sig. *Jan Kubelik*.

2. Scarlatti — „Sonata e capriccio”, Chopin — „Notturmo”, Chopin — „Etude” Sig. E. Goll.

3. Spohr — „Adagio”, Saint-Saëns — „Havanaise”, Wieniawski — „Tarantelle” Stg. *Jan Kubelik*.

4. Liszt — „Leggeuda”, Sig. E. Goll.
5. Paganini — „Danza delle streghe”, Sig. *Jan Kubelik*.

Accompagnatore: Sig. Lod. Schwab.
— **La popolazione di Fiume.** La popolazione attuale del Comune di Fiume è computata a 45830 persone.

Il calcolo è basato sulla constatata eccedenza delle nascite sulla mortalità e dell'immigrazione sull'emigrazione. Al 31 dicembre 1900 la popolazione di Fiume — escluso il presidio — ascendeva a 39.350 abitanti. Perciò in cinque anni e dieci mesi si ebbe un aumento di 6.480 abitanti.

— **Per il porto di Cirquenize.** Il 17 novembre p. v. a mezzogiorno, verrà tenuta presso la sezione tecnica del Governo marittimo un'asta pubblica per i lavori di „prolungazione di cinquanta metri del molo esistente nel porto di Cirquenize.

Le stampiglie d'offerta sono d'acqui-

starsi presso l'ufficio d'ordine del Governo marittimo.

— **Thaly Kálmán báró lesz?** Politikai körökben beszélnek, hogy a király Thaly Kálmánnak a közeli napokban a báróságot adományozza. A hírek szerint az érdekes címadományozás Rákóczi hamvai hazahozatalával van összefüggésben. A kormány azzal akarná ugyanis honorálni az ősz tudósak a Rákóczi-kultusz körül szerzet érdemeit, hogy bárói rangra emelteti. Bár politikai körökben kolportálják ezt a hírt, nem hiszik. Thaly Kálmán, ha a kormány szándéka igaz volna is, annyira egyszerű puritán ember, annyira ellensége minden címnek és rangnak, hogy valószínűleg ő maga kérné a kormányt, álljon el szándékától.

— **Földrengések Sziciliában.** Palermo-ból jelentik: A földnek folytonos csöndes morajlása, a mi Palermo és környékén már hetek óta tart, a napokban mind nagyobb méreket öltött. Nagyobb földrengéseket Trahiából, Uerminből és Altavillából jelentenek. Tegnapi este Bagheriában és Palermóban nagy földrengést éreztek. Termini lakossága ijedten hagyta el a várost.

— **Apró hírek. Németek és lengyelek harca.** Posenból írják: A Kotschin melletti Vagova helységben az iskola kigyuladt és teljesen leégett. A tanító és családja, valamint a tanulók megmenekültek. Az iskola felgyújtásával, mint az utóbbi időben előfordult más esetekben, a lengyel agitátorokat gyanúsítják.

Elsülyedt gőzhajó. Zárából jelentik: A „Brindisi” nevű olasz gőzös nekiment a meglínei szikláknak és elsülyedt. A hajó személyzetét és rakományát megmenekítették.

Letartóztatott anarkista nők. Newyorkból táviratozzák: Goldmann Emma anarkista nőt és tíz más anarkistát és anarkista nőt letartóztattak egy gyűlésen, a melyen Mac Kinley gyilkosát mártírként dicsőítették. Heves tülekedés volt, míg a foglyokat elvihették.

Buffalo Bill a hó alatt, Londonból jelentik, hogy Cody ezredes, a nálunk is járt Buffalo Bill, tizenöt tagból álló kíséretével az észak-amerikai Wyoming államban levő Bighorn-hegyek között szerencsétlenül járt. A társaságot hóvihár temette el s megmentésekre addig, míg a hó el nem olvad, gondolni sem lehet.

Játéklarlang Altonában. Altonában — mint táviratozzák — a Stern-kávéházban a rendőrség játéklarlangot leplezett le. Minden rendű és rangú embert tetten értek. A játék nagy összegekbe ment.

Monica Pia hercegnő kolostorban. Drezdából táviratozzák: A szász király elrendelte, hogy a kis Monica Pia hercegnőt, kit anyja a tavasszal fog a szász udvarnak átadni, egy cseh kolostorba adják nevelőbe. Előreláthatólag egy prágai kolostorba fogják kiadni, melyet hercegnő nevelésénél rendszerint előnyben szoktak részesíteni.

Hennig kivégzése. Berlinből írják lapunknak: Hennig rablógyilkost szombaton fogják kivégezni.

Alfonz, a párbajellenes. Madridból írják: Alfonz király elfogadta a spanyol párbajellenes liga diszelnökségét.

TÁVIRATOK.

Mit hoz Schönaich?

Budapest, nov. 2. Schönaich báró közös hadügyminiszter ma Bécsből ideérkezett, hogy a magyar kormánynak bemutatkozzék s hogy tárgyalásba bocsátkozzék vele az **ujonclétszám fölemeléséről.** Schönaich híre szerint elhozta a király engedményeit is precizirozva, miket ő felsége a magyar nemzetnek

tenne a fölemelt katonai létszám ellenértékéül. Megbízható helyről azt tudatják a *F. H.* budapesti szerkesztőjével, hogy a király engedményei a következő pontokban merülnének ki:

1. a zászlók s

2. katonai jelvények nemzeti önállóságuknak megfelelő rendezése és

3. a kilences bizottság ismert programjának végrehajtása.

Schönaich ezen az alapon bocsátkozik tárgyalásba a kormánnyal a létszámemeléstől. A Burg makacsul ragaszkodik az ujoncok szaporításához.

Könyv Vilmos császárról.

Berlin, nov. 2. Egy német főur, Reventlov gróf tollából a legközelebbi napokban rendkívül érdekes könyv fog Berlinben megjelenni II. Vilmos császár és a bizantinizmus címmel. A könyv, a mely kétségkívül nagy feltűnést fog kelteni az egész német birodalomban, az udvarnál lábrakapott bizantinizmust, a gőgöt lefelé és a tulzott alázatosságot fölfelé ostorozza és egyenesen a német császártól követeli, hogy ebben a tekintetben segítsen, mert ezzel csak megerősítené a császárság tekintélyét. Majdnem minden alkalommal, írja Reventlov gróf, ha a császár munkásokkal, vagy a legelső néposztály egyéb képviselőivel érintkezik, igyekszik gondolkozásuk módjába behatolni s valóban nagy érzéke van ahhoz, hogy egyszerű emberekkel egyszerű formában érintkezzék. Csakhogy a császár az ily beszélgetéseknél különösen munkásokkal és volt katonákkal szemben a te megköszönést használja. Ezzel a jó hatást nemcsak ellensúlyozza, de gyakran éppen az ellenkező hatást éri el. A legtöbb esetben elkéseredést okoz. A császárnak e sajátosságát a szocialista sajtó nagy hatással használja föl agitációs célokra. A császár beszédeiben a te, vagy a ti megköszönést kövér betűkkel nyomtatják és izgató megjegyzésekkel kísérik. Megtévesztik a császárt, ha azt mondják neki, hogy ily módon meg fogja változtatni az emberek gondolkozásmódját, bármily kegyesen közeledjék egyébként a munkásokhoz.

Az orosz forradalom.

Tiflisz, nov. 1. Salich községnél egy önkéntes csapat összeütközött egy tizenhat főnyi rablóbandával. A küzdelem három óra hosszat tartott. Két önkéntes és egy zsidó,

a kit a rablók foglyul ejtettek, életét vesztette, egy rabló megsebesült. Egy örmény és egy zsidó, szintén a rablók foglyai, elmene-kültek a küzdelemben.

Pétevár, nov. 1. Szentpétervárról jelentik, hogy tegnapelőtt délután kezdődött Nevski-híd közelében történt rablótámadás vétkesei ellen indított tárgyalás a rögtönítélő bíróság előtt. A tárgyalás késő éjjelig tartott. A tizenegy vádlott közül hat ujságárus volt, a kiket — úgy látszik — ezen merénylet alkalmával toboroztak. A merényletben negyven személy vett részt. A bíróság nyolc személyt halálra ítelt, háromat pedig a katonai bíróságnak adtak át. Az ítéletet ma reggel hajtották végre.

Odessza, nov. 1. A tegnap megkezdett sorozás eredménye nagyon megdöbbentő. 250 behívott ujoncból az első kerületben csak 87 jelentkezett. A katonai hatóságokat nagy izgatottság fogta el, mert attól tartanak, hogy a hiány igen jeleztékeny lesz, a folytonos zavarások és antimilitarikus propaganda következményei ezen a téren nagyon végzetes eredményekkel járnak.

A letört sztrájk.

Budapest, nov. 2. A villamos vasutasok sztrájkját végleg megtörték, a rendőrség és a két vállalat igazgatósága karöltve. Ma már teljes rendben helyreállott az egész városban a villamosvasuti forgalom s a legkisebb kihágás sem történt. A vasutak igazgatóságai minden sztrájkolót elcsaptak, de csak ijesztésül, mert minden jelentkezőt vissza is vettek nyomban, csak a fő bujtogatók számára nincs pardon. A sztrájkot hir szerint *idegen* (nem villamos vasuti alkalmazott) izgatók bujtatták föl, még pedig azért, hogy megszarolhassák a megijesztett vállalatokat. Kaptak is e „népvezérek” állítólag 10,000 koronát a két igazgatóságtól.

Nizza veszedelme.

Budapest, nov. 2. Ideérkezett sürgönyhírek Nizzának, a gyönyörű tengerparti világhelynek nagy veszedelméről szólnak. Oriási tengeri vihar volt tegnap Nizza előtt, az ár fölcsapott a partokra s a város egy részét elöntötte. Részletek még nem érkeztek a károk nagyságáról s a tengeri vihar egyéb pusztításáról. Mindössze annyit mond egy, szintén szűkszavú távirat, hogy *több hajó is elpusztult a viharban.*

Isteni Lőrincz
Épület- és géplakatos
FIUME, via Risorta 10. sz. (BRAJDA).

Elvállal minden az épület- és géplakatoság szakmájába vágó munkákat, **takaréktűzhelyeket**, minden nagyságban éttermek részére is, **ajtó- és kocsis felszereléseket**, **rács-erkélyeket**. **Kerékpárokat és tendereket.**

A legfinomabb munkák is elvállaltatnak.